

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การเข้าถึงบริการที่จัดให้สำหรับคนพิการเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมากที่สุดสำหรับคนพิการทุกประเภทเพราะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนพิการ ที่รัฐต้องสนับสนุนและเปิดโอกาสให้คนพิการเข้าถึงบริการเพื่อสามารถพัฒนาศักยภาพและใช้ชีวิตได้อย่างมีอิสระมากขึ้น อาทิ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา การส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำ และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อคนพิการ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเข้าถึงบริการด้านการมีงานทำ ซึ่งสร้างโอกาสหรือเปิดโอกาสให้คนพิการสามารถเข้าถึงและเลือกประกอบอาชีพได้ ดังนั้น การที่คนพิการได้รับรู้ถึงสิทธิที่พึงมีของตน แล้วไปใช้สิทธิ และได้รับสิทธิให้เข้าไปทำงานในตลาดแรงงานได้อย่างแท้จริงนั้น ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่ง ที่ช่วยส่งเสริมให้คนพิการมีหน้าที่การงาน มีความมั่นคง ที่สำคัญคือการพึ่งพาตนเอง และการไม่เป็นภาระให้ผู้อื่น

การทำงานถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่ห้าของชีวิตที่ก่อให้เกิดรายรับ เพื่อมาเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว อีกทั้งแสดงถึงความมีศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ ความมั่นคงทางฐานะ ความมั่นคงของชีวิต และที่สำคัญคือ การรู้สึกถึงการมีคุณค่าที่ส่งผลให้ชีวิตมีความหมายมากยิ่งขึ้น คนพิการก็เป็นผู้หนึ่งที่ต้องการมีงานทำและมีรายได้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ลดภาระของครอบครัว และสังคมที่ต้องการให้การอุปการะเลี้ยงดู อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงโอกาสการมีงานทำของคนพิการในตลาดแรงงาน ยังมีปัจจัยอื่นอีกหลายด้านที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับตัวคนพิการเอง และปัจจัยที่เกิดจากภายนอก และการตัดสินใจเลือกอาชีพซึ่งจะต้องมีการพิจารณาจากปัจจัยอื่นมาประกอบพร้อมกันเพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ดี เหมาะสม ตามความรู้ ความสามารถ ความถนัด และความต้องการ ส่งผลให้คนพิการสามารถได้รับโอกาสเข้าถึงการมีงานทำที่ตรงต่อศักยภาพของตนเอง

การทำงานหรือประกอบอาชีพใด ๆ ก็ตาม หากไม่ใช่งานที่ชอบ ที่ต้องการหรือที่สนใจ จะส่งผลให้เกิดความรู้สึกกดดัน ถูกบังคับ ไม่มีความสุขกับชีวิตการทำงาน จะก่อให้เกิดความทุกข์ ความเหนื่อยล้า ความไม่ต้องการทำงาน และสุดท้ายผลงานที่ได้ก็ไม่มีคุณภาพ ขาดประสิทธิผล ดังนั้น การเริ่มต้นที่จะหางานทำจึงจำเป็นต้องใช้วิจรรณญาณอย่างรอบคอบ ทั้งทางด้านการวิเคราะห์ตนเอง เพื่อให้รู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ว่า ตนมีความรู้ ความสามารถ ความถนัด และมี

ความเหมาะสมกับงานนั้น ๆ เพียงใด นอกจากนี้ สิ่งที่เป็นสำหรัผู้ที่จะเริ่มงานทำ จะต้องวิเคราะห์ทางด้านอาชีพด้วยว่างานที่สนใจจะเข้าไปทำนั้น มีลักษณะการทำงานอย่างไร ต้องใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่แบบไหน การพิจารณาตัดสินใจต้องทำควบคู่กันไปทั้งสองด้าน และที่สำคัญต้องตรงต่อความต้องการของตนเองเป็นสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการที่มนุษย์นั้นได้ทำงานที่ตรงกับความต้องการของตน อีกทั้งตรงต่อความสนใจ ความรู้ ความสามารถ และความถนัด ย่อมส่งผลให้เกิดการทำงานได้ตรงตามศักยภาพ มีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาและสร้างคุณค่าของงานให้ดีในระดับที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องไม่มีวันสิ้นสุด

การเข้าถึงการบริการทางด้านการมีงานทำของคนพิการ ผนวกกับการเลือกอาชีพที่ดีเหมาะสมกับคนพิการ ร่วมกับการผลักดัน ส่งเสริม สนับสนุน อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องขององค์กรที่เกี่ยวข้องโดยตรง จะส่งผลให้คนพิการสามารถเข้าถึงโอกาสการมีงานทำในตลาดแรงงานได้ การส่งเสริมคนพิการให้มืงานทำ เป็นผลจากกระแสทั้งในระดับประเทศ และระดับสากลที่มีกฎหมาย และสนธิสัญญา มุ่งเน้นด้านสิทธิมนุษยชนโดยให้ความเสมอภาคของบุคคลมากยิ่งขึ้น ซึ่งหมายรวมถึงการครอบคลุมถึงสิทธิของคนพิการด้วย

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ตระหนักถึงเรื่องนี้ จึงพยายามเสริมสร้างทัศนคติของสังคมเพื่อให้เกิดการยอมรับในสิทธิของคนพิการ ดังที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในมาตรา 28 ซึ่งกำหนดไว้เกี่ยวกับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล มาตรา 30 เรื่องของการเลือกปฏิบัติจะกระทำมิได้ มาตรา 54 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการสังคมอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และในมาตรา 80 (1) กำหนดให้รัฐต้องสงเคราะห์หรือจัดสวัสดิการให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งพาตนเองได้ ในวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2550 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยมุ่งเน้นถึงการคุ้มครองและพัฒนาคนพิการอันเนื่องมาจากเป็นสิทธิที่คนพิการพึงได้รับจากรัฐ รัฐต้องสนับสนุนและเปิดโอกาสให้คนพิการเข้าถึงบริการเพื่อสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีอิสระมากขึ้น พระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดถึงสิทธิคนพิการทางการประกอบอาชีพ และการมีงานทำ การประกอบอาชีพอิสระส่งเสริมโดยให้คนพิการกู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ไปเป็นทุนเริ่มต้นประกอบอาชีพในวงเงินรายบุคคล รายละไม่เกิน 40,000 บาท และการกู้ยืมเงินเป็นรายกลุ่ม ไม่เกิน 1,000,000 บาท (วงเงินเฉลี่ยต่อบุคคลไม่เกินวงเงินตามรายบุคคล) ผ่อนชำระคืนภายใน 5 ปี โดยไม่มีดอกเบี้ย ส่วนด้านการมีงานทำส่งเสริมโดยกำหนดเพิ่มเติมด้านสิทธิประโยชน์ สภาพบังคับ และการใช้มาตรการอื่นแทนการจ้างงาน ให้กับ

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2552, น. 25-32, 59) เช่น การรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ที่กำหนดในมาตรา 33 และกฎกระทรวง (พ.ศ.2537) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 กำหนดว่าสถานประกอบการของเอกชนใดมีลูกจ้างตั้งแต่สองร้อยคนขึ้นไป นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้น ต้องรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ในอัตราลูกจ้างใช้สัดส่วนคนพิการหนึ่งคนต่อลูกจ้างสองร้อยคนไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด เศษของทุกสองร้อยคนถ้าเกินหนึ่งร้อยคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน ส่วนมาตรา 34 ถึงมาตรา 39 มีข้อกำหนดให้ปฏิบัติแทนในกรณีที่ไม่ประสงค์รับคนพิการเข้าทำงาน มีข้อกำหนดเกี่ยวกับประโยชน์ที่นายจ้างหรือสถานประกอบการได้รับในกรณีที่จ้างงานคนพิการ และข้อกำหนดสภาพบังคับในกรณีที่มีได้ปฏิบัติตาม นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญา ฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) กับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization-ILO) เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2550 มีผลบังคับต่อประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2551 และได้เข้าเป็นภาคีและให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 ซึ่งมีผลบังคับให้ประเทศไทย ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในอนุสัญญาตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม 2551 อนุสัญญาฉบับนี้ เป็นกฎหมายมนุษยชนระหว่างประเทศที่ส่งเสริม พิทักษ์ และรับรองให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นพื้นฐาน และมีความเสมอภาคอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งส่งเสริมการเคารพศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิดของคนพิการ อนุสัญญาฉบับนี้เป็นอนุสัญญาฉบับแรกที่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของคนพิการ ไม่เพียงเฉพาะด้านพลเมืองและการเมืองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และชีวิตครอบครัวอีกด้วย

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2550 ระบุว่า ประเทศไทยมีประชากรทั้งสิ้น 65.57 ล้านคน เป็นประชากรพิการ 1,871,860 คน คิดเป็นร้อยละ 2.85 (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1

จำนวนประชากรในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2550

ประชากรทั้งสิ้น	ประชากรพิการ	ร้อยละ (%)
65.57 ล้านคน	1,871,860 คน	2.85

ที่มา: “สถานการณ์แรงงานไตรมาส 3 ปี 2551,” โดย กระทรวงแรงงาน, 2551.

เมื่อพิจารณาในประเด็นด้านการมีงานทำของคนพิการ จากข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชากรคนพิการวัยแรงงาน คืออายุ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 1.82 ล้านคน คนพิการที่มีงานทำมีจำนวน 638,994 คน ขณะที่ไม่มีงานทำมี 1,176,636 คน ในกลุ่มที่ไม่มีมีงานทำนี้ ผลสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่ยังเป็นเด็ก หรือชรา และป่วยพิการจนไม่สามารถทำงานได้ ซึ่งมีอยู่ถึง 537,307 คน และ 483,875 คน คือร้อยละ 45.66 และร้อยละ 41.12 ตามลำดับ (ที่มา : สถานการณ์แรงงานไตรมาส 3 ปี 2551 : 86, 89)

ตารางที่ 1.2

จำนวนประชากรคนพิการที่มีงานทำและไม่มีการมีงานทำ ปี พ.ศ. 2550

ประชากรคนพิการวัยแรงงานอายุ 15 ปีขึ้นไป (หน่วย : คน)				
รวม	ที่มีงานทำ	ไม่มีงานทำ		
1.82 ล้าน	638,994 (6.39 แสนคน / 35.19 %)	1,176,636 คน (1.18 ล้านคน / 64.81 %)		
		ยังเด็ก หรือชรา	ป่วย พิการ ไม่สามารถทำงานได้	วัยแรงงาน
		537,307 (45.66 %)	483,875 (41.12 %)	155,454 (13.22 %)

ที่มา: “สถานการณ์แรงงานไตรมาส 3 ปี 2551,” โดย กระทรวงแรงงาน, 2551.

ในด้านสถิติของคนพิการที่มีงานทำจำแนกตามสถานภาพการทำงานปี พ.ศ. 2550 พบว่าส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจของตนเองคิดเป็นร้อยละ 46.64 เป็นลูกจ้างเอกชนคิดเป็นร้อยละ 20.51 และลูกจ้างรัฐบาล ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 2.39 และ 0.14 ตามลำดับ และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 30.32 แสดงเป็นตารางดังนี้

ตารางที่ 1.3

คนพิการที่มีงานทำจำแนกตามสถานภาพการทำงานปี พ.ศ. 2550

สถานภาพการทำงาน	หน่วย : %
ผู้ประกอบการธุรกิจของตนเอง	46.64
ลูกจ้างเอกชน	20.51
ลูกจ้างรัฐบาล	2.39
ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	0.14
อื่น ๆ	30.32

ที่มา: "สถานการณ์แรงงานไตรมาส 3 ปี 2551," โดย กระทรวงแรงงาน, 2551.

ส่วนในเรื่องของรายได้ของคนพิการที่มีงานทำต่อเดือน ปี พ.ศ. 2550 นั้น พบว่าคนพิการในวัยแรงงานที่มีงานทำ (อายุ 15 ปีขึ้นไป) ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง 3,001-5,000 บาท (21.64 %) รองลงมา มีรายได้ 2,001-3,000 บาท (17.68 %) และ 750-1,500 บาท (15.51 %) ตามลำดับ (ตารางที่ 1.4)

ตารางที่ 1.4

รายได้ของคนพิการที่มีงานทำต่อเดือน ปี พ.ศ. 2550

รายได้ / บาท	หน่วย : %
ไม่ทราบ	0.31
มากกว่า 10,000	5.27
7,001-10,000	5.17
5,001-7,000	7.31

ตารางที่ 1.4 (ต่อ)

รายได้ / บาท	หน่วย : %
3,001-5,000	21.64
2,001-3,000	17.68
1,501-2,000	10.65
750-1,500	15.51
น้อยกว่า 750	9.31
ไม่มีรายได้	7.15

ที่มา: “สถานการณ์แรงงานไตรมาส 3 ปี 2551,” โดย กระทรวงแรงงาน, 2551.

จากตัวเลขสถิติที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า คนพิการยังประสบกับปัญหาความยากลำบากในการดำรงชีวิตประจำวัน การเข้าถึงโอกาสการทำงานในตลาดแรงงานยังอยู่ในระดับที่ต่ำมาก คนพิการจำนวนมากยังประสบกับปัญหาการไม่มีงานทำ ส่งผลให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตและความมั่นคงที่ไม่เพียงพอ นอกจากนี้ คนพิการยังต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เช่น การเลือกปฏิบัติในหลายรูปแบบ การกีดกันที่เกิดขึ้นโดยผลของสถาปัตยกรรมการออกแบบอาคารสถานที่ที่ไม่อำนวยความสะดวก การขนส่งเดินทาง อุปสรรคทางด้านอุปกรณ์การสื่อสาร ความล้มเหลวของรัฐบาลจากการที่ไม่สามารถปรับปรุงและสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกได้ครบถ้วน การกำหนดคุณสมบัติการเข้าทำงานที่สูงเกิน (ธรรมนิศย์ สุมนตกุล, 2551) ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของ ปรัชญา ศรีสมัย (2549, น. 103-114) ที่ได้ศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการจ้างงานคนพิการและการคุ้มครองคนพิการในการทำงาน พบว่าปัญหาในด้านการกำหนดตำแหน่งงานสำหรับคนพิการ ควรปรับลดมาให้เหมาะสมกับคนพิการหรือการกีดกันที่เป็นผลให้ไม่ได้รับบริการ กิจกรรม การฝึกอบรม ประโยชน์ อาชีพ หรือโอกาสอื่น จากสถิติที่กล่าวมา รวมทั้งปัญหาที่คนพิการยังเผชิญนี้ สะท้อนให้เห็นถึงในทางความเป็นจริงได้สวนกระแสกับกระบวนทัศน์ใหม่ กฎหมายต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศ และระดับสากล อีกทั้งนโยบายที่เกิดขึ้นมาเพื่อมุ่งเน้นส่งเสริมคนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

ในทางกลับกัน หากสังคมตลอดจนสถานประกอบการทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความเป็นมนุษย์เหมือนกับคนทั่วไปของกลุ่มคนพิการ เหล่านี้ให้มากขึ้น ว่าคนพิการก็มีความต้องการการจ้างงานทำ มีรายได้ เพื่อเลี้ยงดูตนเอง เลี้ยงดูสมาชิกภายในครอบครัว ไม่ต้องพึ่งพาใครเช่นกัน ดังนั้นทุก ๆ ฝ่ายพร้อมใจกันให้โอกาสและเปิดรับให้คนพิการได้ใช้สิทธิอย่างแท้จริงในด้านการเข้าถึงโอกาสการจ้างงานในตลาดแรงงาน จะส่งผลดีทั้งต่อทุกฝ่าย ได้แก่ ผลดีที่มีต่อคนพิการ คือ คนพิการที่จ้างงานทำก็เกิดความรู้สึกเชิงบวกต่อตนเอง ถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียม การได้พึ่งพาตนเอง การเห็นถึงควมมีคุณค่าของตน สามารถดำรงชีวิตร่วมกับคนทั่วไปได้ดี และการสร้างคุณค่าเพิ่มได้อย่างไม่สิ้นสุด ผลดีต่อสถานประกอบการทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่จ้างคนพิการ เข้าทำงาน มิใช่เพียงภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรที่แสดงถึงการมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม และเป็นองค์กรที่มีจริยธรรมที่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเท่านั้น แต่คนพิการก็เป็นกำลังผลิต และสามารถทำผลผลิตได้เช่นเดียวกับคนทั่วไปด้วย ส่วนผลดีที่มีต่อสังคม ประเทศชาติ คือ ช่วยประหยัดลดต้นทุนเงินงบประมาณทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของภาครัฐในการดูแลสงเคราะห์ช่วยเหลือให้กลุ่มคนพิการกลุ่มใหญ่ที่มีศักยภาพเพียงพอต่อการทำงานในตลาดแรงงานได้

ดังนั้น เพื่อให้ทราบถึงการเข้าถึงโอกาสการจ้างงานในตลาดแรงงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายซึ่งเป็นสิทธิประโยชน์ที่คนพิการพึงได้รับ เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามเจตนารมณ์ในมาตรา 80 (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงโอกาสการทำงานในตลาดแรงงานได้ในระดับที่สูงขึ้น และยังเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่กล่าวมา ไม่ว่าจะ เป็นสถานประกอบการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน และสังคมประเทศชาติ จึงเห็นควรให้มีการศึกษาในเรื่อง การเข้าถึงโอกาสการทำงานในตลาดแรงงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายในจังหวัดสมุทรปราการขึ้น เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมคนพิการในด้านการจ้างงานในตลาดแรงงานได้

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

จังหวัดสมุทรปราการ เป็นจังหวัดในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของภาครองจากกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5

เป็นต้นมา ที่ให้จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่รองรับการขยายตัวจากกรุงเทพมหานครทั้งในด้านการผลิต คือ อุตสาหกรรม และการกระจายตัวของประชากร อีกทั้งการเปิดใช้สนามบินสุวรรณภูมิในเดือนกันยายน พ.ศ. 2549 จังหวัดสมุทรปราการตั้งเป้าหมายเป็น “แหล่งอุตสาหกรรมมุ่งสู่ประตูโลก” และมียุทธศาสตร์การเป็นอุตสาหกรรมยานยนต์ ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และโลจิสติกส์ ร่วมกับอีก 4 จังหวัด ได้แก่ นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว และฉะเชิงเทรา เรียกว่ากลุ่มเบญจบุรพาสุวรรณภูมิ (คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดสมุทรปราการ, 2552, น. 36) จึงทำให้จังหวัดสมุทรปราการเป็นเมืองที่มีสถานประกอบการ โรงงานต่าง ๆ และนิคมอุตสาหกรรมมากและหลากหลาย ดังเห็นได้จากข้อมูลจำนวนสถานประกอบการ เอกชนที่มีการจ้างงานคนพิการในจังหวัดสมุทรปราการมีจำนวนทั้งสิ้น 599 แห่ง เป็นสถานประกอบการที่มีลูกจ้างต่ำกว่า 200 คน จำนวน 24 แห่ง และสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป จำนวน 575 แห่ง (คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดสมุทรปราการ, 2552, น. 19) ซึ่งสามารถรองรับแรงงานต่าง ๆ ในจำนวนมากได้เป็นอย่างดี จึงเป็นจุดแข็งที่ดึงดูดประชากรให้ย้ายถิ่นเข้ามาในจังหวัดมาก การย้ายถิ่นนี้ รวมไปถึงประชากรคนพิการอีกด้วยเช่นกันที่ตัดสินใจย้ายเข้ามา และจากการฝึกภาคปฏิบัติของผู้ศึกษาที่ผ่านมา ผู้ศึกษาได้มีโอกาสสัมภาษณ์คนพิการหลายท่าน ซึ่งได้ให้เหตุผลในการย้ายเข้ามาจังหวัดนี้ เนื่องจากมีศูนย์ฝึกอบรบอาชีพให้กับคนพิการ นั้นแสดงถึงอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นจุดสนใจให้คนพิการมีความต้องการย้ายถิ่นเข้ามาเพื่อฝึกอบรบอาชีพ และสามารถมีงานทำได้ ในจังหวัดสมุทรปราการมีหน่วยงานสำคัญ ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนดูแลคนพิการเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังเช่น สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพพระประแดง ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง ศูนย์พัฒนาสังคม หน่วยที่ 58 สมาคมกีฬาจังหวัดสมุทรปราการ มูลนิธิฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง มูลนิธิสิริวัฒนาเซสเซียร์ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สมาคมส่งเสริมอาชีพคนพิการไทย สมาคมคนตาบอดจังหวัดสมุทรปราการ สมาคมพระประแดงสงเคราะห์ สมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ และสมาคมคนพิการทุกประเภทจังหวัดสมุทรปราการ ล้วนเป็นองค์กรด้านคนพิการ องค์กรเพื่อคนพิการ และองค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการที่เข้มแข็งที่มีระบบสนับสนุนและส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำ จากสถิติจำนวนประชากรจังหวัดสมุทรปราการ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551 มี 1,147,224 คน (กรมการปกครอง, 2552) เป็นประชากรคนพิการ 86,202 คน จากข้อมูลล่าสุด ของ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ ณ วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2552 มีคนพิการที่จดทะเบียนเป็นคนพิการกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการจำนวน 11,538 คน มี

งานทำ 7,484 คน คิดเป็นร้อยละ 64.86 และมีคนพิการว่างงานจำนวน 4,054 คน คิดเป็นร้อยละ 35.14 (ยังมีได้มีการคัดแยกตัวเลขข้อมูลของคนพิการที่เป็นเด็กหรือชรา ป่วยพิการไม่สามารถทำงานได้ และคนพิการวัยแรงงานที่ว่างงาน)

จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวกับประชากรคนพิการโดยรวมของประเทศไทยนั้น ไม่ว่าจะในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน สถิติต่าง ๆ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการที่เกี่ยวกับการจ้างงานคนพิการ เห็นได้ว่า การจ้างงานคนพิการของประเทศไทยมีสถิติที่อยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำมาก ทำให้คนพิการอีกจำนวนมากยังประสบกับปัญหาอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถมีงานทำ ไม่มีความมั่นคงในอาชีพและรายได้ แม้ว่าจะมีกฎหมายหลายฉบับทั้งในระดับประเทศและอนุสัญญาในระดับสากลมาบังคับใช้ส่งเสริมสนับสนุน หรือมีสิ่งจูงใจแล้วก็ตาม

ดังนั้น โครงการศึกษาเรื่อง “การเข้าถึงโอกาสการทำงานในตลาดแรงงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายในจังหวัดสมุทรปราการ” จึงเกิดขึ้นโดยทำการศึกษากับคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายที่จดทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อศึกษาถึงการเข้าถึงโอกาสในการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายว่าเป็นอย่างไร ตลอดจนความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย รวมทั้งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นจริง นำมาเป็นข้อมูลในการแสวงหาแนวทางส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานคนพิการในระดับที่สูงขึ้น สร้างรายได้และความมั่นคงในชีวิตให้แก่คนพิการเป็น “ทุนทางสังคม” ที่สามารถพึ่งตนเอง ดำรงชีวิตได้อย่างเป็นอิสระและอย่างมีศักดิ์ศรี อีกทั้งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคม และประเทศชาติได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการเข้าถึงโอกาสในการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

สมมติฐาน

1. ลักษณะส่วนบุคคลและลักษณะด้านอาชีพที่แตกต่างกัน จะมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายต่างกัน
2. ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

ขอบเขตในการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาแนวคิด และทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

ขอบเขตประชากร/ขอบเขตพื้นที่

ศึกษากับประชากรที่เป็นคนพิการที่ทำงานกับสถานประกอบการ 161 แห่ง ในจังหวัดสมุทรปราการที่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงจ้างงานคนพิการ ตามรายงานสรุปผลการปฏิบัติตามกฎกระทรวงจ้างงานคนพิการประจำปี พ.ศ. 2552 ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 398 คน

นิยามปฏิบัติการ

การเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการ หมายถึง การที่คนพิการรู้ถึงวิถีทางในการสมัครงาน แล้วได้เข้าไปใช้สิทธิในการสมัครงาน พร้อมทั้งได้รับสิทธิในการเข้าไปทำงาน

การรู้วิถีทางในการสมัครงาน หมายถึง การที่คนพิการทราบว่าตนสามารถไปสมัครเพื่อเข้าทำงานกับแหล่งงานใด สามารถไปขอรับบริการรับคำปรึกษาด้านการมีงานทำกับ

หน่วยงานของรัฐและเอกชนไหน อีกทั้งทราบเกี่ยวกับช่องทางในการสมัครงาน ตลอดจนการเตรียมตัวสมัครงาน และการเตรียมตัวสัมภาษณ์

การเข้าไปใช้สิทธิในการสมัครงาน หมายถึง การที่คนพิการได้เข้าไปใช้บริการขอรับคำปรึกษากับหน่วยงานของภาครัฐและหรือภาคเอกชนที่ให้บริการด้านการจัดหางานให้การได้ไปยื่นใบสมัครงาน โดยใช้วิธีการยื่นใบสมัครด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การไปยื่นด้วยตนเอง ยื่นผ่านทางอินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ ยื่นในวันนัดพบแรงงานในวันคนพิการแห่งชาติ (สวนอัมพร) ยื่นผ่านหน่วยงานที่ให้บริการจัดหางาน ยื่นผ่านสถานประกอบการที่รับคนพิการโดยตรง และหรือยื่นเป็นจดหมายสมัครงานผ่านทางไปรษณีย์

การได้รับสิทธิในการเข้าไปทำงาน หมายถึง การที่คนพิการได้รับการตอบรับให้เข้าไปทำงาน ซึ่งอาจเป็นความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ให้บริการจัดหางานให้คนพิการ หรือเป็นการสมัครงานกับนายจ้างโดยตรง หรือ การได้รับการจองตัวโดยตรงจากสถานประกอบการในช่วงระหว่างการฝึกอบรมอาชีพอยู่

ความคิดเห็นต่อบัณฑิตที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

1. **ครอบครัว** คือ การสนับสนุนส่งเสริม การให้คำแนะนำ ความคาดหวัง และทัศนคติของครอบครัว

2. **สถาบัน/สังคม** แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านกฎหมาย ได้แก่ การรับรู้กฎหมายการจ้างงานคนพิการของนายจ้าง และการกำหนดสัดส่วนการจ้างงานคนพิการ

2.2 ด้านศูนย์ฝึกอบรม ได้แก่ การกำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรมอาชีพ และหลักสูตรที่เปิดอบรมให้กับคนพิการตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

2.3 ด้านทัศนคติ ได้แก่ ทัศนคติของนายจ้างและสังคม ที่มีผลต่อการเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการ เช่น การยอมรับในความสามารถ และความเข้าใจเกี่ยวกับความพิการ

3. **สภาวะแวดล้อม** แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

3.1 บุคคล ได้แก่ คำแนะนำชักชวนของเพื่อน เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฝึกอาชีพต่าง ๆ หรือ เจ้าของสถานประกอบการที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของคนพิการ

3.2 สภาวะแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ อาชีพที่คนในชุมชนถิ่นที่อยู่ทำ และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานประกอบการที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของคนพิการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ได้ทราบถึงการเข้าถึงโอกาสในการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายที่ทำงานกับสถานประกอบการที่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงจ้างงานคนพิการประจำปี พ.ศ. 2552 ในจังหวัดสมุทรปราการ
2. ได้ทราบถึงความคิดเห็นต่อบัณฑิตที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายที่ทำงานกับสถานประกอบการที่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงจ้างงานคนพิการประจำปี พ.ศ. 2552 ในจังหวัดสมุทรปราการ
3. ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าถึงโอกาสการทำงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายที่ทำงานกับสถานประกอบการที่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงจ้างงานคนพิการประจำปี พ.ศ. 2552 ในจังหวัดสมุทรปราการ
4. ใช้เป็นผลงานทางวิชาการ และเป็นข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปกำหนด วางแผน ปรับปรุงนโยบายต่อไป